

Науково-методичні засади компетентнісно орієнтованого навчання біології і хімії в основній школі

конання інформаційних проєктів, 30% — за практико-орієнтовані й лише 10% — за дослідницькі. Учні ж висловили позитивне ставлення до експериментальної і творчої діяльності (77,2%).

Робимо висновок, що проєктна діяльність є шляхом до реалізації компетентнісного навчання, а проведення міні-проєктів на уроках може бути альтернативою обов'язковим учнівським проєктам, що включені в навчальні програми з предметів.

КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНІ ЗАВДАННЯ З БІОЛОГІЇ ТА ФОРМУВАННЯ ПРЕДМЕТНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ

Козленко О. Г.

У Законі про освіту визначений перелік ключових компетентностей, необхідних сучасній людині для успішної життєдіяльності, який конкретизовано в проєкті Стандарту загальної середньої освіти за програмою «Нова українська школа-2». Важливим інструментом формування та оцінювання ключових компетентностей, зокрема природничо-наукової компетентності, є компетентнісно-орієнтовані завдання, які дають змогу одночасно працювати зі знанням, діяльнісним і ціннісним складниками предметної компетентності і вимірювати ефективність застосування учнями набутих умінь у нових для навчальної діяльності ситуаціях, зокрема в повсякденному житті.

Експеримент з використання компетентнісно-орієнтованого тесту для учнів 10–11 класів (у порівнянні з вибіркою дорослих — вчителів біології, що брали участь у семінарах і майстер-класах) дав змогу отримати цікаві результати щодо особливостей роботи з моделями. Тест складався з чотирьох компетентнісно-орієнтованих завдань з розгорнутими стимулами, і трьома тестовими запитаннями в кожному із завдань. Окремі питання спиралися на вміння працювати з текстовою та графічною інформацією, вміння застосовувати набуте під час роботи з наскрізними змістовими лініями «Підприємливість і фінансова грамотність», «Екологічна безпека та сталий розвиток», «Здоров'я і безпека» та іншими. Саме завдяки такій різноплановості завдань, невеличкий за розмірами тест за стислий проміжок часу дає змогу оцінити рівень сформованості різних складників предметної компетентності. Це підтверджується розрахунками парної кореляції між запитаннями — вони характеризуються низькими значеннями коефіцієнту парної кореляції (а чверть пар — взагалі мають від'ємні значення парної кореляції).

Найбільшу диференціюючу здатність мають завдання, пов'язані з опрацюванням графічної інформації (діаграм і графіків, тривимірних моделей). Під час роботи з вербальними моделями було виявлено наявне в респондентів некритичне

ставлення до навчальних текстів, через що респонденти обирали варіанти, які не підтверджуються раціональними викладаками, а спираються на побутові уявлення або набуті міфологеми, зокрема, з області фінансової (не)грамотності. Таким чином, не зважаючи на звичність використання вербальних моделей (у підручниках, лекціях тощо) було виявлено доволі низький рівень критичного мислення щодо текстів — на відміну від графіків і діаграм, а також символічних моделей.

Під час порівняння виконання завдань тесту з предмету та результатами роботи частини учнів з блоками моделей, було з'ясовано, що найбільші результати за тестом демонструють *self-made*-учні, які взяли за навчання в старшій школі й самостійно доклали значних зусиль у навчанні. Цікаво, що у дорослих парна кореляція завдань лише за окремими парами відрізняється від учнівської.

ДИДАКТИКО-МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАВЧАННЯ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ Й ЛІТЕРАТУРНОГО ЧИТАННЯ В 5 КЛАСІ ШКІЛ ІЗ НАЦІОНАЛЬНИМИ МОВАМИ ВИКЛАДАННЯ

Реєстраційний номер: 0116U003184.

Роки виконання: 2016–2018 рр.

Науковий керівник: О. М. Петрук, канд. пед. наук, старший науковий співробітник, провідний науковий співробітник відділу навчання мов національних меншин та зарубіжної літератури.

ОСНОВНІ НАУКОВІ РЕЗУЛЬТАТИ:

- *здійснено* аналіз й *узагальнено* результати дослідного навчання;
- *внесено* корективи в рукописи підручників української мови та літературного читання для 5 класу шкіл з навчанням румунською та польською мовами відповідно до результатів експерименту;
- *підготовлено* й *подано* на розгляд Науково-методичної ради з питань освіти МОН України для надання грифу рукописи програм (2) і підручників (4);
- у межах IX Міжнародної виставки «Сучасні заклади освіти — 2018» (м. Київ, березень 2018 р.) *проведено* науково-практичну конференцію «Ключові та предметні компетентності учнів: особливості формування в освітньому процесі»;
- *проведено* XII Міжнародний симпозіум «Портрети вчителів» («Portrete de dascăli»; м. Чернівці; Петрук О. М., Пілігач О. Г.), *налагоджено* наукові зв'язки із зарубіжними партнерами з Румунії, Молдови;
- окремі аспекти дослідження *висвітлено* на: Міжнародній науково-практичній конференції «Проблеми сучасного підручника» (м. Мінськ, Білорусь; Петрук О. М.); Міжнародній конференції «Ефективні шляхи у навчанні та